

Fil-Qorti tal-Maġistrati (Malta)

Bhala Qorti ta` Ġudikatura Kriminali

Maġistrat

dottor Aaron M. Bugeja M.A. Law, LL.D. (melit)

Il-Pulizija

(Spettur Rennie Stivala)

vs

Victor Darmanin

Il-Qorti:

Wara li rat l-imputatazzjonijiet fil-konfront ta' **Victor Darmanin**, numru tal-Karta tal-identita' 6671M fejn gie mixli talli f'xi granet f'Lulju 2012 u fix-xhur ta' qabel, f'dawn il-Gzejjer, b'diversi atti magħmulin minnu u li jiksru l-istess disposizzjoni tal-Ligi u li gew magħmula b'rizoluzzjoni waħda (in sucċint) :-

1. Irrenda ruħu komplici fir-reat ta' truffa ai termini tal-Artikoli 18, 308 u 310(1)(a) tal-Kodiċi Kriminali;
2. Fl-istess dati, ħinijiet, lok u ċirkostanzi xjentement għamel falsifikazzjoni jew għamel użu minn xi dokument ieħor iffalsifikat bi ksur tal-Artikoli 18 u 189 tal-Kodiċi Kriminali;

3. Fl-istess dati, ħinijiet, lok u ċirkostanzi assoċja ruġu ma persuni oħra f'Malta jew barra minn Malta bil-għan li jwettaq reat ai termini tal-Artikolu 83A tal-Kodiċi Kriminali
4. Irrenda ruġu reċidiv b'sentenza tal-Qorti tal-Maġistrati (per Maġistrat Dr. Saviour Demicoli nhar l-14 ta' Mejju 2009) liema sentenza saret definittiva u ma setgħetx tiġi mibdula.

Rat li matul is-seduta tas-6 ta' Jannar 2014 l-Uffiċjal Prosekutur filwaqt li rtira t-tielet imputazzjoni (skont kif jidher a fol 2 tal-proċess), ikkonferma l-imputazzjonijiet rimanenti bil-gurament u matul il-kors tal-eżami tal-imputat skont l-Artikoli 392 u 370(4) tal-Kodiċi Kriminali l-istess imputat wieġeb li ma kellux ogġezzjoni li l-każ jiġi trattat bi proċedura sommarja;

Rat il-kunsens tal-Avukat Ġenerali a fol 9 li permezz tiegħu iddikjara li kien qiegħed jagħti l-kunsens tiegħu sabiex dan il-każ jiġi trattat bi proċedura sommarja;

Rat li matul l-istess eżami tal-imputat ai termini tal-Artikolu 392(1) tal-Kodiċi Kriminali, l-imputat, debitament assistit mill-Avukat Matthew Brincat tenna li ma kienx ħati tal-imputazzjonijiet miġjuba kontrih.

Rat id-dokumenti prodotti,

Rat u semgħet il-provi imresqin mill-Prosekuzzjoni;

Semgħet it-trattazzjoni tal-partijiet;

Ikkunsidrat : -

Illi f'dan il-każ il-fatti tal-każ skont kif preżentati mill-Prosekuzzjoni lil din il-Qorti, fil-qosor, huma s-segwenti : - L-imputat kien xufier mal-kumpanija Arriva u kien isuq ix-xarabank. Fiz-żmien inkriminat, il-kumpanija Arriva bdiet tagħmel sħarriġ wara li xi wħud mid-dirigenti tagħha daħlilhom suspett li seta' kien hemm ġarr ta' ammont ta' persuni li ma kienx qiegħed jiġi rifless fid-dħul ta' flus li suppost kellu jiġi generat minnhom. Għalhekk din is-socjeta bdiet tistħarreg u tara jekk setgħax kien hemm, inter alia, bejgħ ta' biljetti li ma kienux qegħdin isiru mis-sistema tagħha jew li d-dħul tagħhom ma kienx qiegħed jiġi mgħoddi lilha. Dan is-suspett issaħħaħ meta l-kumpanija intebħet li kien hemm xi xi kaxxi tal-biljetti li kienu rrizultawliha neqsin u għalhekk setgħa kien hemm stampar u ħruġ ta' biljetti minn dawn il-kaxxi li ma baqgħux aktar registrati mas-sistema komputerizzata tal-kumpanija Arriva.

Bdew isiru xi osservazzjonijiet fuq xi xufiera u fosthom kien hemm Fulvio Schembri u Alfred Parnis. Fil-fatt waqt spezzjoni magħmula għall-għarrieda fuq dawn iż-żewġt persuni waqt li kienu qegħdin isuqu

x-xarabank tal-Arriva, dawn instabu li kien qasmu xi biljetti lil passigġiera liema biljetta ma rrizultawx li kienu maħruġin u registrati regolarment li nħarġu mis-sistema tal-kumpanija Arriva.

Dan wassal biex dawn ix-xufiera kienu qegħdin ibiegħu biljetti fuq il-karti maħruġa mill-kumpanija Arriva, stampati u maħruġa minn magna/i li kienu sa ftit żmien qabel imħadma u registrati mal-kumpanija Arriva, iżda li meta dawn il-biljetti ġew maħruġa u stampati dawn ma kienux għadhom hekk registati mal-kumpanija Arriva. Dawn il-biljetti fil-fatt kienu qegħdin jiġu mibjugħa lil uħud mill-passigġiera billi ma jiġux maqtugħa direttament mill-kaxxa li tkun installata mill-kumpanija Arriva fuq ix-xarabank, iżda kienu qegħdin jiġu mibjugħa minn dawn ix-xufiera billi joħorġuhom minn post ieħor li ma jkunx il-kaxxa.

Dawn il-biljetti dawn ix-xufiera kienu qegħdin iġibuhom mingħand persuna li kemm Fulvio Schembri kif ukoll Alfred Parnis identifikaw fl-imputat bħala l-persuna li mingħandha kienu ottejnaw dawn il-biljetti li huma kienu qegħdin ibiegħu lill-passigġiera mingħajr ma jirregistrawhom fis-sistema komputerizzata tal-Arriva u mingħajr ma jroddu l-flus miġbura mill-bejgħ tal-istess biljetti lill-kumpanija Arriva meta jagħmlu r-rikonċiljazzjoni bejn daww il-biljetti li huma jkunu bieġu u l-flus li huma jkunu ġabru. Fil-fatt dawn il-biljetti li kienu jbieġu lill-passigġiera ma kienux jiġu imdaħlin fis-sistema komputerizzata tal-Arriva; il-flus rappreżentanti l-prezz ta' dawn il-

biljetti li jkunu ġabu mingħand l-imputat kienu jzommuhom huma u wara jaqsmuhom nofs bin-nofs mal-imputat.

L-ewwel imputazzjoni – it-truffa

Ikkunsidrat :-

Din il-Qorti, wara li għarblet il-provi prodotti tqis li hija konvinta lil hinn minn kull dubju dettat mir-raġuni mix-xieħda mogħtija minn Fulvio Schembri u Alfred Parnis. Illi d-dikarazzjonijiet bil-ġurament ta' Fulvio Schembri u, anke jekk bi tqanzieħ, t'Alfred Parnis jorbtu lill-imputat mal-iskema adoperata sabiex tiġi ddefrawdata l-kumpanija Arriva billi jiġu mibjugħa biljetti li jkunu jidhru li huma tal-Arriva lil passigġiera tal-Arriva iżda li l-import tal-bejgħ tagħhom ma jiġix debitament registrat fis-sistemi komputerizzati tal-istess Arriva.

Din l-iskema kienet qegħda titħaddem billi l-imputat jiltaqa' ma' Schembri u Parnis qabel jibdew il-vjaġġi tagħhom u huwa jissupplihom b'numru ta' biljetti oħra li ma jkunux maħruġa mill-kaxxa tax-xarabank li dawn ix-xufiera jkunu sejrjn jużaw għal dik il-ġurnata. Imbagħad kien jispetta lil dawn ix-xufiera li jbiegħu minn dawn il-biljetti suppliti lilhom mill-imputat u minflok li l-import tagħhom jirregistrawh fis-sistema tal-Arriva, dawn kienu jaqbd u l-import tal-biljetti konsenjati lilhom mill-

imputat u li jkunu mibjugħa lil passiggieri injari u jaqsmuh bejnhom u bejn l-imputat.

It-tezi tad-Difiza li dawn riedu jużaw lill-imputat bħala l-ħaruf tas-sagrificċju ma għandiex mis-sewwa u mhix probabbli. Ix-xiehda tax-xufiera hija korroborata minn provi indiretti oħra. Il-fatt li l-magna ma nstabitx u ma gietx prodotta u l-fatt li l-biljetti ma ġewx eżebiti fl-original ma jeskludux il-provi diretti l-oħra li in bażi tagħhom il-partijiet involuti u ċjoe x-xufiera u l-imputat kienu qegħdin iħaddmu din l-iskema frawdolenta a dannu tal-kumpanija Arriva.

Huma dawn iż-żewġt xufiera - Fulvio Schembri u Alfred Parnis li huma l-akkużaturi tal-imputat. Din il-Qorti ma tistax tiskarta x-xiehda tagħhom; daqs kemm ma tistax tiskarta l-kumpliment tax-xhieda preżentata mill-prosekuzzjoni li tkompli tikkorrobora l-istess provi diretti. Il-Qorti hija konvinta lil hinn minn kull dubju dettat mir-raġuni li f'dan il-każ l-imputat żbalja u flimkien max-xufiera wettaq din l-iskema frawdolenti a dannu tal-kumpanija Arriva.

Il-Prosekuzzjoni addebitat ir-reat ta' truffa fil-konfront tal-imputat. Issa kwantu għall-elementi ta' dan ir-reat, din il-Qorti tagħmel riferenza ampja għall-esposizzjoni maġistrali tal-elementi tar-reat tat-truffa kif esposti mill-Qorti tal-Appell Kriminali fil-kawża *Il-Pulizija vs Charles*

Zarb mogħtija nhar it-22 ta' Frar 1993 u għall-prinċipji hemm elenkati u a skans ta' ripetizzjoni u għall-ekonomija tal-ġudizzju tirreferi għalihom, tadottahom u tagħmilhom tagħha.

Fl-umli fehma ta' din il-Qorti pero, dawk l-elementi hemmhekk esposti u li jridu jiġu pruvati lil hinn minn kull dubju dettat mir-raġuni sabiex jiġi integrat ir-reat ta' truffa ma jistax jingħad li ġew ippruvati kollha f'dan il-każ. Din il-Qorti tqis li kemm il-Liġi kif ukoll il-ġurisprudenza teħtieġ il-*messa in scena* bħala element essenzjali tar-reat ta' truffa. F'dan il-każ, l-element tal-*messa in scena* li permezz tagħha ġew maħluqa artifizji li ssorprendew il-*buona fede* tal-vitma tal-ingann ma ġiex pruvat.

L-iskema adoperata mill-imputat hija ta' natura frawdolenti u li kienet imħadma minnu u mix-xufiera a dannu tal-kumpanija Arriva; pero ma jistax jingħad li b'din il-manuvra l-kumpanija Arriva jew xi dirigenti minn tagħha ssokkombew għal xi manuvra t'artifizji li ssorprendew il-*buona fede* tagħhom bħala vitmi tal-ingann. Mill-banda l-oħra l-passiġġiera kienu injari għal din l-iskema frawdolenti u meta huma ħalsu għall-passaġġ pero, ma jistax jingħad li huma kienu "vitmi" fis-sens li sofrew xi dannu in kwantu s-servizz li huma kienu ħalsu għalih, fl-aħħar mill-aħħar jidher li kienu ħaduh. Dik li marret minn taħt kienet il-kumpanija Arriva li ma tħalsetx għas-servizz li hija kienet qegħda twettaq lil dawn il-passiġġiera injari. Biss dan it-telf, fil-fehma ta' din il-Qorti ma sarx minħabba li l-kumpanija ġiet b'xi mod sorpriża l-*buona*

fede tagħha u ssokkombiet għall-*messa in scena* tal-imputat jew il-komplici tiegħu.

Naturalment l-intenzjoni tal-utenti passigġiera kienet dik li jhaslu għas-servizz lil dik il-kumpanija li tipprovdilhom is-servizz tat-trasport u mhux lill-imputat, Schembri jew Parnis, li kienu biss daww inkarigati mill-kumpanija sabiex f'isimha jipprovdi s-servizz ta' trasport. Minbarra t-tradiment tal-fiducja tal-utent, ir-reat tal-imputat huwa wkoll tradiment tal-interess tal-kumpanija li kienet qabel tħadmu. Fil-fatt skont is-sentenza *Il-Maesta' Tagħha r-Regina vs Spiru Quintano et*, deciża nhar it-13 ta' Diċembru 1954, il-Qorti Kriminali Kollegġjali tenniet li l-biljett tax-xarabank mhux biss kien skrittura, iżda kien skrittura kummerċjali marbuta ma impriza ta' trasport u li jilligittima d-dritt tal-vjaġġatur li jagħmel dak il-perkors u l-obbligu tal-vettur li jipprovdi u l-biljett jipprova l-ħlas li joħloq dak id-dritt għal dak it-trasport u l-obbligu tal-vettur. Il-ħlas magħmul mill-utent minflok jgħaddi għand il-vettur intitoland, spicċa ingustament u frawdolentement fil-but tax-xufier. Iżda l-utent passigġier ma sofrat ebda dannu patrimonjali jew ieħor, f'dak is-sens.

Kienet il-Kumpanija Arriva li ssokkombiet għal-azzjoni ta' frode maħduma mill-imputat u l-komplici tiegħu. Ma giex pruvat li l-imputat kien dak li b'xi mod seraq il-kaxxa tal-Arriva li minnha kienu qegħdin jiġu maħruġa u stampati l-biljetti li kien qiegħed jgħaddi lix-xufiera.

Anzi ma ġiex pruvat minn fejn dawn il-biljetti kien qiegħed iġibhom l-imputat. U del resto kien jispetta lill-Prosekuzzjoni li ttipprova dan kollu billi ġġib prova lil hinn minn kull dubju dettat mir-raġuni dwar l-awtenticiċita o meno ta' dawn il-biljetti li kienu qiegħdin jiġu konsenjati lix-xufiera. Mhux magħruf minn fejn l-imputat kien qiegħed iġib dawn il-biljetti li kien qiegħed iqassam lix-xufiera u mhux għal kolloxx ċar jekk dawn ix-xufiera kienux huma stess jafu minn fejn dawn il-biljetti kienu qiegħdin jingiebu, u del resto jekk kienux jafu kienux biljetti ġenwini jew le.

Il-Prosekuzzjoni ippruvat sal-grad li trid il-Liġi li l-imputat u x-xufiera komplici miegħu kienu kompartecipi f'operazzjoni maħduma minnhom it-tlieta u li kienet tali li bit-tħaddim tagħha sar qliegħ għalihom personali bil-mezz tal-qerq u mhux bis-sewwa. B'hekk din il-Qorti sejra tikkonsidra li l-Prosekuzzjoni ippruvat il-każ tagħha fit-termini tar-reat kontemplat fl-Artikolu 309 tal-Kodiċi Kriminali, li skont il-ġurisprudenza patrija huwa ritenut bħala reat minuri iżda kompriż u involut fl-Artikolu 308 tal-Kodiċi Kriminali.¹

In definittiva l-azzjoni kriminuża tal-imputat tipproduċi effett duplici billi bl-użu tal-iskema adoperata l-imputat u l-komplici tiegħu mhux biss kienu qiegħdin ikunu kompartecipi fil-qerq tal-fiduċja tal-utenti passigġieri akkwirenti tal-biljett iżda wkoll ikunu qiegħdin

---

¹ Ara *Il-Pulizija vs George Manicolo* – Qorti tal-Appell Kriminali deciza nhar il-31 ta' Lulju 1998

kompartecipi fi skema li tiddefrawda lill-vettur mill-ħlas lilu legalment spettanti. Il-fatt li illum il-kumpanija Arriva ma għadhiex aktar topera xejn ma josta l-azzjoni penali f'dan il-każ li tmiss lill-Pulizija Eżekuttiva ex officio. Il-fatt li l-vitma tar-reat ikun deċedut jew ma għadux jopera xejn ma jtaffi mill-effett nefast tar-reat kommess.

2. It-tieni imputazzjoni - Falsifikazzjoni u użu ta' dokument iffalsifikat

Ikkunsidrat :-

Din il-Qorti tqis li ma ġiex pruvat soddisfaċentement mill-Prosekuzzjoni li kien l-imputat li b'xi mod huwa fiżikament stampa l-biljetti inkriminati. L-anqas huwa ċar għall-aħħar minn fejn huwa ġab dawn il-biljetti. Issa skont il-ġurisprudenza nostrana biljetti ta' xarabank huma konsiderati bħala skrittura privata. Fil-kawża *Quintano et*, hawn fuq imsemmija il-Qorti Kriminali kolleġġjali ddeċidiet li biljett ta' xarabank huwa ritenibbli bħala skrittura u inkwantu tali huwa suxxettibbli għall-kontraffazzjoni u għalhekk għall-fasilta' materjali. Skont il-Manzini :-

Il falso materiale si ha quando il documento non è genuino, mentre il falso ideologico si ha quando il documento è genuino ma non veritiero.

F'dan il-każ, meta wiehed jagħsar it-teżi tal-Prosekuzzjoni jirriżulta li din qegħda tishaq li :-

- (1) l-biljetti de quo kienu stampati minn persuna li ma kienetx dik legalment intitolata u awtorizzata li tistampahom – u ċjoe l-kumpanija Arriva;
- (2) dawn il-biljetti ġew stampati minn persuna injota li wżat karti li kienu proprjeta tal-kumpanija Arriva u li kienu stampati minn magna tal-istess kumpanija - iżda li ma kienetx il-kumpanija titolari li stampathom;
- (3) dawn id-dokumenti ma jistgħux jitqiesu li huma dokumenti ġenwini - anzi huma dokumenti li għandhom jiġu ritenuti li huma kontraffatti;
- (4) Fi kwalunkwe każ l-imputat kien wieħed minn dawk li għamel uzu minn dawn id-dokumenti kontraffatti a dannu tal-kumpanija Arriva.

Ikkunsidrat : -

Illi skont l-Antolisei : -

L'immutatio veri è, per sua natura, destinata a provocare un giudizio erroneo, essendo destinata ad ingannare. **Falso** ed inganno sono due concetti indissolubilmente collegati; il che si desume dalla stessa origine della parola *falsum*, la quale deriva dal verbo *fallere*, ovvero ingannare.

Teżisti l-kontraffazzjoni meta jiġi maħluq dokument li jagħti x'jifhem li jkun magħmul minn persuna meta fil-fatt min verament ħoloq dak id-dokument tkun persuna oħra.²

Iżda l-provi f'dan il-każ ma jwaxlux lil din il-Qorti li tkun tista' torbot lill-imputat mal-ħolqien ta' xi biljetti foloz. Il-Qorti għalhekk ma tistax issibu ħati tat-tieni imputazzjoni fis-sens li kien hu l-awtur tal-biljetti kontraffatti.

Il-Prosekuzzjoni tenni li l-imputat għamel użu minn dawn il-biljetti foloz. Fil-qosor din il-Qorti fehmet li l-Prosekuzzjoni tenniet li l-imputat kien jaf li l-biljetti imqasmin lil Schembri u lil Parnis ma kienux biljetti awtentiċi u ġenwini fis-sens hawn fuq riportat – ossija biljetti maħruġa mill-persuna li kienet awtorizzata bil-Liġi li toħroġhom – iżda li kienu biljetti maħruġa minn persuni mhux legalment awtorizzati biex joħroġu tali biljetti. Huwa għażel li jippartecipa fl-użu ta' dawn il-biljetti foloz.

F'dan il-każ il-Prosekuzzjoni tenniet li d-dokumenti de quo huma biljetti maħruġa fuq il-karta tal-kumpanija Arriva u li kienu jidhru li kienu stampati minn magna tal-kumpanija Arriva. Is-sottoskrizzjoni tagħhom ma kienetx magħmula mill-Arriva kif legalment kellhom ikunu biex ikunu dokumenti veri u awtentiċi. Dawn id-dokumenti qegħdin jgħidu

---

² Affinché il documento possa essere considerato "genuino" occorre che lo scritto provenga dal soggetto che ne sia autore, ovvero che l'autore apparente sia anche autore reale, e che il documento non abbia subito alterazioni....Per **contraffazione**, invece, si intende la condotta diretta a porre in essere un documento da parte di un soggetto diverso da quello da cui appaia che questo provenga. – http://www.altalex.com/documents/altalexpedia/2013/10/15/falso#_Toc342496846

li ġew maħruġa mill-kumpanija Arriva meta fir-realta il-kumpanija Arriva ma ħarġithomx hi. Anzi ġew użati r-rizorsi tagħha sabiex jiġu stampati dawn id-dokumenti a dannu tagħha stess. Dawn il-biljetti ġew użati mill-imputat, Schembri u Parnis sabiex l-utenti tas-servizz tal-Arriva jiġu ngannati jaħsbu li huma legittimament xtraw biljett li permezz tiegħu ikunu jistgħu jużaw is-servizz tal-Arriva sabiex jiġu trasportati għad-destinazzjoni mixtieqa.

Jibqa' l-fatt pero li din il-Qorti għandha quddiemha xenarju fejn għalkemm temmen lil hinn minn kull dubju dettat mir-raguni li l-imputat u l-komplici tiegħu kienu komparteċipi fi skema frawdolenti a dannu tal-Arriva kif aktar il-fuq mistqarr, il-Prosekuzzjoni naqset milli tipprova sal-grad rikjest mill-Liġi li d-dokumenti li bihom ġiet imwettqa din l-iskema frawdolenti kienet il-frott ta' dokumenti falsifikati.

Il-Prosekuzzjoni resqet xiehda ta' diriġenti u impjegati tal-kumpanija Arriva li saħqu dwar il-fatt li l-biljetti ma kienux ġenwinament maħruġa mill-Arriva. Izda mill-banda l-oħra din il-Qorti ġiet imčaħda mill-Prosekuzzjoni milli tara u tanalizza b'mod indipendenti il-veracita' o meno ta' din l-asserzjoni – u cjoe jekk verament dawn il-biljetti kienux ġenwini jew kienux kontraffatti. Dan peress li ebda wieħed mill-biljetti allegatament kontraffatti ma ġew eżibiti **fl-original** quddiem din il-Qorti. Din il-Qorti setgħa kellha għad-disposizzjoni tagħha l-aqwa prova – *the best evidence* – li dawn il-biljetti kienu kontraffatti billi jiġu

prezentati dawn il-biljetti jew uħud minnhom. Izda dan ma sarx u din il-Qorti giet kostretta li tistrieħ fuq evidenza sekondarja ossija x-xiehda tal-impjegati tal-Arriva li dawn il-biljetti kienu kontraffatti, mingħajr ma hija kellha l-benefiċċju u l-opportunita li teżamina dawn il-biljetti u tagħmel l-analizi indipendenti tagħha għar-rigward. Din il-Qorti ma tħosshix li jkun *safe and satisfactory* in bażi għall-provi prodotti quddiemha (jew aħjar f'dan il-każ in-nuqqas tal-aqwa provi dwarhom) li ssib lill-imputat ħati tat-tieni imputazzjoni.

3. L-addebitu tar-reċidiva

Kwantu għall-addebitu tar-reċidiva, il-Qorti rat is-sentenza preċedenti mogħtija minn din il-Qorti presjeduta mill-Maġistrat Dottor Saviour Demicoli u tqis li dan l-addebitu gie soddisfaċentement ippruvat u għalhekk l-imputat huwa reċidiv fit-termini tal-Artikoli 49 u 50 tal-Kodiċi Kriminali u għalhekk din il-Qorti hija prekluzi milli timponi sentenza ta' prigunerija fil-forma sospiza tagħha.

DECIDE

Li qegħda ssib lil **Victor Darmanin mhux ħati** tat-tieni imputazzjoni stante li ma gietx soddisfaċentement ippruvata sal-grad rikjest mill-Liġi u għalhekk qegħda tilliberah minn kull ħtija u piena dwarha. Inoltr stante li t-tielet imputazzjoni kienet giet irtirata mill-Prosekuzzjoni il-Qorti qegħda tastjeni milli tieħu konjizzjoni ulterjuri tagħha.

Mill-banda l-oħra wara li rat l-Artikoli 17(h), 18, 42, 49, 50, 189, 308, 309, u 310 tal-Kodiċi Kriminali il-Qorti qegħda ssib lil Victor Darmanin ħati tal-ewwel u r-raba imputazzjonijiet miġjuba kontra tiegħu.

Issa kwantu għall-piena li għandha tiġi inflitta f'dan il-każ, jirriżulta li s-segwenti : -

- (a) l-imputat għażel li jikkontesta dan il-każ kif kellu jedd li jagħmel u ma jirriżultax li sar xi ħlas lil vitma tal-każ b'mod għalhekk li ma jistax jingħata tnaqqis fil-piena ai termini tal-Artikolu 337 tal-Kodiċi Kriminali.
- (b) il-piena sejra tkun kalibrata fuq il-Liġi kif kienet viġenti fid-dati ta' meta seħħ ir-reat de quo ritenut kommess mhux fil-forma imputata iżda fil-forma minuri iżda ritenuta kompriża u involuta ai termini tal-Artikolu 309 tal-Kodiċi Kriminali. Dan ifisser li l-parametri tal-piena fl-2012 kienu l-prigunerija minn xahar sa' sitt xhur jew il-multa. Il-minimu għalhekk setgħa jikkonfigura fil-piena tal-multa.
- (c) Issa f'dan il-każ, l-addebitu tar-reċidiva jirriżulta wkoll ippruvat in kwantu l-imputat kien ikkundannat għall-piena tal-multa għar-reat li ma kienx kontravvenzjonali iżda delittwali. Jirriżulta pruvat fis-sens kemm tal-Artikolu 49 kif ukoll tal-Artikolu 50 tal-Kodiċi Kriminali. Għalhekk filwaqt li l-piena tista' tizdied bi grad, mhux possibbli għal din il-Qorti li timponi sentenza ta' prigunerija fil-forma sospiża tagħha.

(d) Mill-banda l-oħra l-Prosekuzzjoni addebitat, u ġie ppruvat ukoll li r-reat ta' frode ġie kommess fil-forma ta' reat kontinwat skont it-termini tal-Artikolu 18 tal-Kodiċi Kriminali, il-piena tista' tiżdied bi grad jew tnejn. F'dan is-sens, u minħabba li s-sejbien ta' ħtija tal-imputat twassal għal awment fil-piena b'dan il-mod konsiderevoli, mhux possibbli għal din il-Qorti li timponi l-piena minima tal-multa. Il-piena massima bejn ir-reċidiva u r-reat kontinwat tista' titla sa' tliet gradi u li titlaq mill-piena tal-multa u twassal għal mill-anqas massimu ta' **disa' xhur prigunerija**.

(e) Il-Qorti ma tqisx li f'dan il-każ, data n-natura tar-reat li tiegħu instab ħati kif ukoll tal-preċedenti tal-imputat tista' tittratta miegħu skont id-disposizzjonijiet tal-Kapitolu 446 tal-Liġijiet ta' Malta – anke meta jittiehed qies li l-komplici tiegħu li ammettew il-kawżi kontra tagħhom ingħataw sentenzi ta' prigunerija fil-forma sospiza tagħha – haġa li din il-Qorti f'dan il-każ ma tistax tagħmel għar-raġuni aktar il-fuq imsemmija u ċjoe li l-imputat huwa reċidiv ai termini tal-Artikolu 50 tal-Kodiċi Kriminali.

Għaldaqstant il-Qorti qegħda tikkundanna lill-imputat għall-piena komplessiva ta' **sitt xhur prigunerija**.

Mogħtija illum is-16 il-jum ta' Mejju 2016 fil-Qrati tal-Ġustizzja, Valletta.

Aaron M. Bugeja